

กลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อ ประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

Driving Mechanisms for Success of the Political Activities Network for Democracy in Trang Province

วีรวุฒิ แก้วกุล¹ ศศิกานต์ เทพสุริวงศ์² ญาณิศา เอี่ยมกำลัง³
ปริญญภัทร ใจแข็ง⁴ ศกุนตลา มียอด⁵ ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง⁶

Weerawut kaewkul, Sasikarn Thepsuriwong, Yanisa Eiamkamlang
Pariyaphat Jaikang, Sakuntala Meeyod, Hasan Akrim Dongnadeng

บทคัดย่อ (Abstract)

กลุ่มเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดตรัง จัดตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนในจังหวัดตรัง ดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนหลากหลายรูปแบบประสบความสำเร็จ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประชาธิปไตย บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดเทป จัดหมวดหมู่คำตอบ และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผลการวิจัยพบกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จครอบคลุม 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ โครงสร้างอย่างเป็นทางการควบคู่กับโครงสร้างอย่างไม่เป็นทางการ ด้านการเปิดเผยตัวตน ขึ้นอยู่ความสนใจและการยินยอมของสมาชิกในกลุ่มเครือข่าย ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย มีการติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการรู้สิทธิตัวเองและสิทธิผู้อื่น คือการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย มีการประเมินผลทั้งระหว่างและหลังจัดกิจกรรม และด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและการสร้างพันธมิตรผู้ร่วมกัน มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง คือต้องยึดมั่นในประชาธิปไตยและตระหนักถึงความเท่า

Received: 2021-04-06 Revised: 2021-04-14 Accepted: 2021-04-16

^{1 2 3 4 5 6} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง Public Administration Program in Public Management, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus. Corresponding Author e-mail: arsun.do@psu.ac.th

เทียมในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น งานวิจัยนี้เสนอว่ากลุ่มเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดตรัง ควรบริหารจัดการโครงสร้างและมีการแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายงานให้ชัดเจน

คำสำคัญ (Keywords): กลไกสู่ความสำเร็จ; กลุ่มเครือข่าย; กิจกรรมทางการเมือง

Abstract

The political networking group in Trang province was established to attain democracy and freedom for the people in Trang province with successful organization of driving activities in different forms. It, thus, plays a significant role in driving democracy. This research aimed to study the mechanisms that drive to success of the political activities network for democracy in Trang province. This research was developed as a qualitative study with deployment of an in-depth interview method. A total sample of 15 respondents was purposively selected as the key informants. This research employs a thematic analysis in interpreting interviews, categorizing responses, and concluding results as per specified objectives. As for the findings, this research reveals that the driving mechanism for success covers seven dimensions, including network management in both formal and informal settings, identity disclosure under the adherence of the willingness and consent of the members within the group, positive relationship with others in maintaining network continuity via online communication, awareness of one's rights and the rights of others by listening and accepting the opinions of others, network monitoring and evaluation of mid-and-post activities, and network co-developers recruitment and mutual agreement with the stipulation of rules for membership to participate in the group together with an adherence to democracy and emphasis on equality in the freedom of oneself and others. This study further suggests that the political networking group in Trang province should better administer the group structure with a clear division of departmental duties accordingly.

Keywords: Driving Mechanism for Success; Networking Group; Political Affairs

บทนำ (Introduction)

ในประเทศไทยสถาบันทางการเมืองถือเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง สถาบันทางการเมืองยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยให้มี

ความยั่งยืน สถาบันทางการเมืองของไทย เช่น รัฐบาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง รัฐสภา และศาล เหล่านี้ล้วนถือเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยให้ยั่งยืน ภายใต้กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย รวมไปถึงประชาชนในประเทศทุกคนต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อม เพื่อสนับสนุนในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและคัดค้านการใช้อำนาจในทางมิชอบที่เกิดขึ้น (ชาญชัย จิตเหล้าอาพร, 2557) การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยมีระดับและลักษณะอย่างไร กล่าวคือ หากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงและเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงที่เกิดจากการมีจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศแล้ว การประสบความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยก็จะสัมฤทธิ์ผล แต่หากเป็นตรงกันข้ามแล้วความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยก็เป็นสิ่งที่ยากยิ่ง (พาติมา ไทยเศรษฐ และประสงค์ กัลยาณะธรรม, 2560)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้ จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้เกิดความเข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะของประชาสังคม โดยมีการรวมตัวกันเป็นองค์กร ชมรม หรือกลุ่มคณะต่างๆ อย่างหลากหลายตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการวิเคราะห์ปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเป็นองค์ภาคีหนึ่งที่สำคัญและมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในการดำเนินการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง รวมทั้งมีการนำเอาความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดเพื่อเป็นการสื่อสารสองทาง คืออย่างหนึ่งเป็นการและไม่ใช่เป็นการซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันและการเสริมสร้างความสามัคคีในชาติและสังคมไทย (วิภาส ทองสุทธิ, 2551) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบบการเมือง ซึ่งถือเป็นการปกครองของประชาชนอย่างแท้จริงและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยได้ง่ายขึ้น โดยจะมีกระบวนการทางการเมืองที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการแบบประชาธิปไตย (พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, 2561)

การสร้างเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยมีมาอย่างยาวนานซึ่งอาจมีการใช้ชื่อเรียกอื่นๆนั้นจากการอภิวัฒน์การปกครองเมื่อพ.ศ.2475 ที่เป็นจุดร่วมสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สืบเนื่องจากนโยบายด้านการศึกษาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เป็นกลไกขับเคลื่อนให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองอย่างกว้างขวางตลอดจนสร้างเครือข่ายที่สามารถให้ข้อมูล ทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ มีแนวคิดการขับเคลื่อนสังคมหรือการเคลื่อนไหวทางสังคมมาเกี่ยวข้อง แนวคิดการขับเคลื่อนทางสังคม (Social movement) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มคนที่มีความประสงค์เดียวกันรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องไปยังสังคม รัฐบาลและหน่วยงานด้วยวิธีการต่างๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สมชัย แสนภูมิ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ฐิตะพงศ์ ยโส, 2562) การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นการดำเนินการของกลุ่มคนที่มีเป้าหมายร่วมกัน มีการรวมกลุ่มของคนที่อาจจะเป็นการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเป็นเรื่องการเมือง ส่วนที่สำคัญที่สุดของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่นับเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนขบวนการให้สามารถดำเนินต่อไปได้คือ แกนนำ ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นผู้นำจึงนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวทางสังคม โดยผู้ที่มีภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ คือ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้กระบวนการในการบริหาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอดทน กล้าตัดสินใจ และสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายรวมถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (กิตชัยกุลย์ อินทร์แก้ว, 2562)

จากการรัฐประหาร ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในวันที่ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ 2557 ส่งผลให้ คสช.ได้บังคับใช้กฎหมายความมั่นคงอย่างเข้มข้นรวมถึงการห้ามมิให้ชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า 5 คนหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ทำให้ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง(สมชัย แสนภูมิ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ฐิตะพงศ์ ยโส, 2562) การเรียกร้องประชาธิปไตยจึงมีมาตั้งแต่บัดนั้นจนจบจนเกิดเป็นการรวมตัวที่เรียกว่า คณะราษฎร 2563 ที่มีกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเป็นกำลังในการขับเคลื่อนจนถึงจุดที่เกิดการชุมนุมแบบดาวกระจายไปต่างประเทศ จนเกิดเป็นเครือข่ายแนวร่วมประชาธิปไตยที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเช่น การจัดการชุมนุม การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น (ชัยยศ ยงศเจริญชัย, 2563)

ภายในจังหวัดตรังได้มีกลุ่มเครือข่ายแนวร่วมประชาธิปไตยที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเข้มข้น ซึ่งมีจุดร่วมและวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในเรื่องของการขับเคลื่อนเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับเจตจำนงหลักของคณะราษฎรว่าด้วย 3 ข้อเรียกร้อง อันประกอบไปด้วย 1) รัฐบาลต้องหยุดคุกคามประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิและเสรีภาพตามหลักประชาธิปไตย 2) รัฐบาลต้องร่างรัฐธรรมนูญใหม่ที่มาจากเจตจำนงของ

ประชาชน เพื่อประโยชน์แก่สาธารณชนอย่างแท้จริง 3) รัฐบาลต้องยุบสภาเพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงเจตจำนงในการเลือกผู้แทนของตนได้อีกครั้งโดยตั้งอยู่บน 2 หลักการที่ว่า จะต้องไม่มีการรัฐประหารและการจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติภายใต้ 1 ความฝันคือ การมีระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง (ทัตเทพ เรื่องประไพกิจเสรี, 2563) ถึงอย่างนั้นการจัดตั้งกลุ่มภายในจังหวัดต้งยังมีจุดประสงค์ที่มีความหลากหลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มของตนอยู่ แม้จะกล่าวได้ว่ามีกลุ่มเครือข่ายเกิดขึ้นภายในจังหวัดต้งแต่ละกลุ่มเครือข่ายบางกลุ่มยังมีความคลุมเครือค่อนข้างสูง มีผลงานเป็นรูปธรรมหากแต่ยังไม่มีความเป็นองค์กรที่ชัดเจนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกมีความสลับซับซ้อนพัวพันกับกลุ่มเครือข่ายหลากหลายกลุ่มที่ทำให้เกิดทั้งข้อดีและข้อเสียตามมา อย่างเช่น สมาชิกคนหนึ่งร่วมงานกับหลายกลุ่มทำหน้าที่หลายอย่างทำให้การทากิจกรรมเป็นไปได้ยากและเกินกำลัง อย่างไรก็ตามสถานการณ์ในปัจจุบันเห็นได้ชัดว่ากลุ่มเครือข่ายทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดต้ง มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินกิจกรรมภายในจังหวัด การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในภูมิภาค จากประเด็นปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ากลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดต้งมีกลไกในการขับเคลื่อนอย่างไรที่ส่งผลให้กลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์เบื้องต้นถึงกลไกในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตย เพื่อนำมาประกอบในการวิจัยต่อไป ดังตารางรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 กลไกในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตย

กลไก	รายละเอียด	แหล่งที่มา
1. การบริหารจัดการเครือข่าย	การบริหารจัดการเครือข่ายให้มีเป้าหมายชัดเจนและเป็นไปได้ โดยมีการดำเนินงานบริหารงานเครือข่ายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพและจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการจะทำอะไร อย่างไร มีความเป็นไปได้หรือไม่	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สูดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภา ัญญา แสนศรีจันทร์, 2547)
2. การเปิดเผยตัวตน	การสร้างเครือข่ายต้องเข้าสังคมเพื่อให้คนรู้จักทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุภา ัญญา แสนศรีจันทร์, 2547)

กลไก	รายละเอียด	แหล่งที่มา
3. ความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย	สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในเครือข่ายทุกระดับ เพราะจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปได้ง่าย รวมถึงมีการบริหารจัดการข้อมูลที่เหมาะสมเหมาะสมกับการใช้และมีการนำระบบเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ	(ชัยญญาภักดิ์ หล้าแหล่ง, 2561; เซซฐ์ใจเพชร, 2561; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; วิชชุดา เอื้ออารี, 2561; สุดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภิญญา แสนศรีจันทร์, 2547)
4. รู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น	รู้และใช้สิทธิของตัวเองอย่างเหมาะสมและเคารพสิทธิของผู้อื่น มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุภิญญา แสนศรีจันทร์, 2547)
5. ติดตามและประเมินผลเครือข่าย	เมื่อเครือข่ายประสบความสำเร็จแล้วจะต้องมีการประเมินผลหาข้อผิดพลาดและรับคำแนะนำเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและมีการสรุปบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภิญญา แสนศรีจันทร์, 2547)
6. ตระหนักถึงความจำเป็นของเครือข่าย	บุคลากรที่รวมกันเป็นเครือข่ายต้องมีความศรัทธาและต้องมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน ยอมรับวัฒนธรรมขององค์กรร่วมกัน	(สุดามงคลสิทธิ์, 2562)
7. แสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรร่วมกัน	การหาสมาชิกที่เห็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน มีการสรรหาประสานหน่วยงาน แหล่งทุนมาร่วมเป็นเครือข่ายเพื่อแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ สร้างข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันเพื่อดำเนินงานในเครือข่ายตามแผนที่วางไว้แบบมีส่วนร่วม	(สุดามงคลสิทธิ์, 2562)

ที่มา: ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองให้ไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากงานวิจัยนี้ได้แก่ ผู้ที่มีความสนใจศึกษาในเรื่องกลไกที่จะขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมือง กลุ่มผู้ที่สนใจเกี่ยวกับกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง ผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่าย รวมไปถึงประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในเรื่องกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลกระทบของความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากการใช้ระเบียบวิธีวิจัยนี้สามารถได้ข้อมูลรายละเอียดเชิงลึก วิธีการเข้าถึงให้ได้ข้อมูลที่รับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิด มีความเป็นนามธรรม มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงจากผู้ให้ข้อมูล เป็นการตีความหรืออธิบายความหมาย (วรรณวิชนี ถนอมชาติ, อุทัย อันพิมพ์ และจำเนียร จวงตระกูล, 2563)

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในลักษณะเจาะจงไปยังผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดตรังจำนวน 15 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังต่อไปนี้ 1) มีช่วงอายุตั้งแต่ 15 ปี เป็นต้นไป 2) มีการทำกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างจริงจัง เนื่องจากจะสามารถมองเห็นสภาพปัญหาภายใน กลไกต่างๆที่เป็นตัวขับเคลื่อนกลุ่มเครือข่ายได้อย่างชัดเจน และ 3) มีความยินยอมที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยด้วยตนเองโดยปราศจากการถูกกดดันหรือการบังคับ ทั้งนี้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่มีความเจาะจงสอดคล้องกับคำถามการวิจัย (ประไพพิมพ์ สุธีสินนท์, ประสพชัย พสุนนท์, 2559) และการเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมเมื่อเกิดการอิ่มตัว การอิ่มตัว คือ จุดที่ผู้เข้าร่วมไม่ได้ป้อนข้อมูลใหม่เพิ่มเข้ามา มีเพียงข้อมูลเดิมที่ซ้ำกัน เป็นการเตือนให้หยุดการเก็บข้อมูล (กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์, ประสพชัย พสุนนท์, 2561)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก และตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย 2) ด้านการเปิดเผยตัวตน 3) ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย 4) ด้านการรู้สิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น 5) ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย และ 6) ด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มีการติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์โดยนัดวันสัมภาษณ์ล่วงหน้าตามวันและเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก และเนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ผู้วิจัยยังได้นำโปรแกรมต่างๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการเก็บข้อมูลวิจัยทั้งในส่วนของโปรแกรม Zoom, Microsoft Teams, Discord เพื่อตอบสนองกับการเว้นระยะห่างในสังคม (Social Distancing) ช่วยลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ลดการออกนอกบ้าน หลีกเลี่ยงการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ (สินแพทย์ ลำลูกกา, 2563) ในขั้นตอนการสัมภาษณ์มีการลงนามใบพิทักษ์สิทธิ์ โดยกรณีที่สัมภาษณ์ทางช่องทางออนไลน์ผู้วิจัยได้ส่งไฟล์ใบพิทักษ์สิทธิ์ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลก่อนล่วงหน้าเพื่อพิจารณาลงนามและส่งกลับมายังผู้วิจัย และมีการขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) โดยนำข้อมูลมาถอดเทปและจัดหมวดหมู่คำตอบตามประเด็นคำถามที่วางไว้ และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 15-41 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองและส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมมาแล้วมากกว่า 3 ครั้ง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี

กลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายในกลุ่มมี 2 ลักษณะ คือแบบที่ 1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีประธาน กรรมการใน

ฝ่ายต่าง ๆ แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบตามฝ่ายงานจำแนกออกเป็นด้านต่างๆ แบบที่ 2 การปรึกษาหารือไม่เป็นทางการ การต่อต้านเผด็จการ เรียกร้องสิทธิ แสดงจุดยืน ความเท่าเทียม ศีลธรรม หยุตคฤคคามประชาชน สิทธิมนุษยชน สร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง การขับเคลื่อนสังคม การนำเสนอข่าวสาร แนวร่วมคนรุ่นใหม่ปฏิรูปสถาบัน การรณรงค์ทำความเข้าใจ ศึกษาทำความเข้าใจปัญหาสังคมและการซื้อใจประชาชน การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนและพื้นที่สาธารณะและจัดกิจกรรมภายในจังหวัดและส่วนภูมิภาค การขับเคลื่อนการเมืองในระดับอบรัฐสภา การจัดกิจกรรมด้านสภาพจิตใจของนักกิจกรรมและการจัดงานเสวนา

ด้านการเปิดเผยตัวตน พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความสมัครใจที่จะยินยอมเปิดเผยตัวตนของสมาชิก เป็นเรื่องของแต่ละคนว่าจะสามารถรับความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมมากน้อยเพียงใด ความยินยอมของแต่ละคน อาจมีการดำเนินคดี เรียกร้องค่าเสียหาย ฟ้องร้อง ประณามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทบทวน ถอดบทเรียนและร่วมกันหามาตรการในการขับเคลื่อนต่อไป ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “อยู่ที่ความสมัครใจของสมาชิกในเครือข่ายแต่ละคน เพราะบางคนยินยอมที่จะเปิดเผยตัวตนแต่บางคนก็ติดปัญหาต่างๆที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนได้ หากมีการนำข้อมูลไปเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือให้เป็นเรื่องของกฎหมายโดยใช้กฎหมายเข้ามาช่วย การใช้สื่อออนไลน์ และการกระทำนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและจะต้องดูเจตนาของผู้ที่นำไปเปิดเผยว่ามีเจตนาอย่างไร หากมีเจตนาร้ายก็เป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากไม่ได้รับอนุญาต แต่หากการนำไปเปิดเผยนั้นสื่อไปในเชิงสร้างสรรค์ก็จะเป็นสิ่งที่ดีในการสร้างความรับรู้และความเข้าใจแก่บุคคลภายนอก”

ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ การติดต่อประสานงานภายในกลุ่มเครือข่ายเป็นไปด้วยดี สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีความสามัคคีกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยติดต่อประสานงานระหว่างกันจะดำเนินผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์โดยแต่ไม่เป็นสาธารณะสื่อสารกันเฉพาะคนในกลุ่มเท่านั้นโดยใช้โปรแกรม Telegram เป็นส่วนมาก และยังมีการติดต่อผ่านโปรแกรมซิกแนล เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่มีความปลอดภัยและเป็นโปรแกรมที่ไม่เปิดเผยชื่อ กลุ่มเครือข่ายมีการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่ายโดยกลุ่มเครือข่ายจะมีการนัดจัดประชุม เสวนา พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยบางกลุ่มมีการจัดประชุมบ่อยครั้งทุกวัน และบางกลุ่มมีการจัดประชุมเดือนละครั้ง

ด้านการรู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น จากการวิจัยพบประเด็นปัญหาในเรื่องของปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ซึ่งมีหลายประเด็นได้แก่ 1) ปัญหาสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายมีจำนวนน้อยเกินไปไม่สามารถที่จะทำงานครอบคลุมพื้นที่ต่างๆของจังหวัดทำได้ 2) เรื่องวิธีคิด

จุดยืนของกลุ่มและวิถีการใช้ชีวิตร่วมกันภายในกลุ่ม 3) ปัญหาการกระจายข่าวที่เป็นปัญหาในวงกว้างกับสมาชิกที่ไม่เข้าใจข่าวสารที่ชัดเจน 4) ปัญหาการติดต่อประสานงานกันยากลำบากเนื่องจากสมาชิกอยู่ห่างไกลกัน และ 5) ปัญหาการขาดการสนับสนุน ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งกลุ่มเครือข่ายมีกลไกในการจัดการ คือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นสำคัญ และทางกลุ่มเครือข่ายมีการปรึกษาหารือถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและการกระจายข่าวประชาสัมพันธ์เป็นทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยจะใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็น Facebook Line Twitter และ Telegram อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์โดยการประกาศเสียงตามสาย ตามวิทยุชุมชนหรืออาจจะเป็นการใช้ใบปลิวในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย ส่วนแบบออฟไลน์จะเป็นการมาประชุมร่วมกัน เป็นต้น การประเมินมีทั้งตอนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม โดยมีการประเมินเป็นช่วงๆ และประเมินโดยภาพรวม เพื่อประเมินว่ากิจกรรมที่ได้จัดไปแล้วประสบ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีปัญหามีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป และใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปว่าควรจัดกิจกรรมต่อหรือไม่

ด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรผู้ร่วมกัน พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ บางกลุ่มไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมัคร ส่วนกลุ่มที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมัคร มีเกณฑ์หลักๆ ดังนี้ ต้องยึดมั่นในประชาธิปไตย คนที่ต้องการสิทธิเสรีภาพของตนเองและความเท่าเทียมกัน และคนที่มีแนวคิดด้านการเมือง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน ดังนี้ การมีประชาธิปไตยที่แท้จริง การสร้างความตระหนักในเรื่องของความเท่าเทียม ข้อเรียกร้องของฝ่ายที่เราจะสนับสนุนและสิ่งที่ต้องการซึ่งเป็นสิ่งที่ทางกลุ่มสามารถจะให้ได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “ทางกลุ่มไม่มีหลักเกณฑ์อะไรพิเศษในการรับสมัครนะครับ ขอแค่มีอุดมการณ์หรือทัศนคติเดียวกันก็สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้แล้วครับ และ ต้องเป็นคนที่มีแนวคิดด้านการเมือง ที่สื่อถึงประชาธิปไตยและเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษา มีความสนใจในการเมืองยุคปัจจุบันหรือเป็นคนที่ต้องการสิทธิและสามารถแสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพของตัวเอง”

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้ศึกษากลไกที่ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรังประกอบด้วย 6 ด้านหลักได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการเปิดเผยตัวตน ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่อง

ของเครือข่าย ด้านการรู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการติดตามและประเมินผล เครือข่าย และด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรร่วมกัน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลในรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

การบริหารจัดการเครือข่ายในกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ โดยประกอบด้วย ประธาน กรรมการในฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบตามฝ่ายงานและจำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษา (สรัญญา จุฑานิล, 2556; พระมหาสุหิตย์ อาภากร (อบอุณ), 2547) ที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายมีรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างที่มีความหลากหลาย เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม เช่น กิจกรรม การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การพึ่งพาอาศัย และความร่วมมือ เป็นต้น ส่วนการบริหารจัดการเครือข่ายในลักษณะที่ 2 เป็นการปรึกษาหารือแบบไม่เป็นทางการในการต่อต้านเผด็จการ เรียกร้องสิทธิ แสดงจุดยืน การขับเคลื่อนการเมืองในระบอบรัฐสภา การจัดกิจกรรมด้านสภาพจิตใจของนักกิจกรรมและการจัดงานเสวนา สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายคนที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายคือกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งที่เป็นครั้งคราวหรืออาจเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง จึงเป็นการเชื่อมโยงคนที่มีความสนใจร่วมกัน พบปะ สังสรรค์ และพัฒนาไปสู่การลงมือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เดียวกัน มีการผลักดันและเรียกร้อง ในรูปแบบของการเคลื่อนไหวต่อต้าน การแสดงอัตลักษณ์ การปลุกจิตสำนึก โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า การเคลื่อนไหวดังกล่าวจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่ตนปรารถนา (สนธยา พลศรี, 2550; วิทยา ชินบุตร, 2559; ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552; แพรพรรณ ปานนุช และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2563)

ผลการศึกษาชี้ว่าการเปิดเผยตัวตน เกิดขึ้นจากความสมัครใจที่จะยินยอมเปิดเผยตัวตนของสมาชิก สอดคล้องกับการศึกษาของสุภิญญา แสนศรีจันทร์ (2547) ที่ว่าด้วยการสร้างเครือข่ายต้องเข้าสู่สังคมเพื่อให้คนรู้จักทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เมื่อมีการนำข้อมูลไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตอาจมีการดำเนินคดี ประณามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ถอดบทเรียน และร่วมกันหามาตรการในการขับเคลื่อนต่อไป

การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย ผลการวิจัยนี้ระบุได้ว่าการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มเครือข่ายเป็นไปได้ด้วยดี สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีความสามัคคีกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านที่ได้พบว่ากลุ่ม

เครือข่ายจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น มีความเป็นตัวเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพราะจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (สุภิญญา แสตนศรีจันทร์, 2547; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดา มงคลสิทธิ์, 2562)

ผลวิจัยนี้ยังนำเสนอประเด็นปัญหาภายในของกลุ่มเครือข่ายและวิธีการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น เนื่องจากการทำงานกับกลุ่มคนจำนวนมากมักมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาหลากหลาย เช่น ปัญหาทัศนคติและจุดยืนที่มีความแตกต่างกัน ปัญหาการติดต่อสื่อสารผิดพลาด การขาดงบประมาณ เป็นต้น การแก้ไขปัญหาเป็นการรับฟังความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย ปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ผลวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุภิญญา แสตนศรีจันทร์ (2547) และ พวงเพ็ญ ชุณหปราณ (2547) ที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายจำเป็นต้องรู้และใช้สิทธิของตัวเองอย่างเหมาะสมและเคารพสิทธิของผู้อื่น

ทั้งนี้ในส่วนของการติดตามและประเมินผลเครือข่าย ผลวิจัยพบว่าการติดต่อสื่อสารและการกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆจะเป็นทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยจะใช้แอปพลิเคชันต่างๆในการติดต่อสื่อสาร การประเมินผลมีทั้งตอนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม โดยมีการประเมินเป็นช่วงๆ และประเมินโดยภาพรวม เพื่อประเมินว่ากิจกรรมที่ได้จัดไปแล้วประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีปัญหาหรือมีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป มีความคล้ายคลึงกับผลวิจัยของนักวิจัยที่ทำการศึกษาลายท่านที่กล่าวว่า เมื่อเครือข่ายประสบความสำเร็จแล้วจะต้องมีการประเมินผลหาข้อผิดพลาดและรับคำแนะนำ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและมีการสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน (สุภิญญา แสตนศรีจันทร์, 2547; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดา มงคลสิทธิ์, 2562)

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรสัญญา ร่วมกันของกลุ่มเครือข่าย บางกลุ่มไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก ส่วนกลุ่มที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก มีเกณฑ์หลักๆ อาทิเช่น ต้องยึดมั่นในประชาธิปไตย ยึดหลักสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุดา มงคลสิทธิ์ (2562) ที่ว่าด้วยการสร้างพันธมิตรสัญญา ร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ สร้างข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันเป็นขั้นตอนสู่ความสำเร็จ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่พบดังกล่าวมีความขัดแย้งกับผลการศึกษาของสุดา มงคลสิทธิ์ (2562) ที่พบว่าไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อตกลงที่มีความตายตัวแต่สามารถประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรังควรมีการจัดโครงสร้างองค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายงานอย่างชัดเจน
2. การเปิดเผยใบหน้าของสมาชิกต้องเป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิกเครือข่ายกิจกรรม
3. หากเกิดเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล สมาชิกควรได้รับการคุ้มครองและได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย
4. กรณีความขัดแย้งในเรื่องทัศนคติและจุดยืนที่ต่างกันภายในเครือข่าย และปัญหาการติดต่อสื่อสาร รวมถึงขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม เครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองในจังหวัดตรัง ควรเร่งจัดการแก้ไขปัญหาให้เร็วที่สุดไม่ปล่อยให้บานปลายจนส่งผลเสียในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเจาะลึกในด้านการบริหารจัดการภายในของกลุ่ม รวมทั้งกิจกรรมและการขับเคลื่อนที่ผลักดันให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
2. ควรศึกษาประเด็นสำคัญภายนอกเพื่อให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น สถานการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงสังคมในประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดตรัง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 944-317 ระเบียบวิธีวิจัยทาง
รัฐประศาสนศาสตร์ (Research Methodology for Public Administration) ภาคการศึกษา
ที่ 2/2563 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

กิตชัยกุลย์ อินทร์แก้ว. (2562). บทวิเคราะห์ทฤษฎีภาวะผู้นำของแกนนำการเคลื่อนไหวทางสังคม. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 13(19), 50-51.

กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์, และประสพชัย พสุนนท์. (2561). การสุ่มตัวอย่างและการผสานข้อมูลตามแบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(29), 148-156.

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. องค์ประกอบของเครือข่ายสังคม 2554. สืบค้น 6 มกราคม 2564, จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8388s/5.%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf.
- ชัยยศ ยงค์เจริญชัย. คณะราษฎร 2563 : ฟังเหตุผลของคนที่ตั้งคำถามต่อการชุมนุมและ 3 ข้อเรียกร้อง 2563. สืบค้น 12 มกราคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-54655786>?
- ชัยญญาภักดิ์ หล้าแหล่ง, เชษฐ์ ใจเพชร, และวิชชุตา เอื้ออารี. (2561). การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดชุมพร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(2), 3452.
- ชยุตม์ พันธุ์สุวรรณ. (2557). วิเคราะห์ขบวนการนักศึกษาไทยในช่วงความขัดแย้งทางการเมือง พ.ศ.2549-2557. *วารสารพัฒนาลังคม*. 21(2), 228-231.
- ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร. (2562). ความเป็นสถาบันทางการเมืองของรัฐสภาไทย. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 3(1), 35-36.
- หัตเทพ เรืองประไพกิจเสรี. คณะราษฎร: ประกาศ 3 ข้อเรียกร้องก่อนชุมนุมใหญ่ 14 ตุลาคม ประยุทธ์ลาออก-เปิดสภาแก่ ธน.-ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ 2554. สืบค้น 12 มกราคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-54461248>?
- น้ำทิพย์ วิชาวิน. (2558). เครือข่ายสังคมในสังคมเครือข่าย. *วิจัยสมาคมห้องสมุดฯ*, 8(2), 121-126.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนทร์, และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 29(2), 35-45.
- พระดาวเหนือ บุตรสีทา. (2557). การสร้างเครือข่ายและการจัดการเครือข่ายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชุมชนบ้านพชรธรรมนำสุข. *ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม)*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แพรวพรรณ ปานนุช, และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2563). บทบาทของสัญลักษณ์ หน้ากากกายฟอว์กส์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 10(1), 19-29.
- ฟาติมา ไทยเศรษฐ, และ ประสงค์ กัลป์ยานะธรรม. (2560). สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลாதางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 37(2), 253-255.

- ยรรยง ผิวผ่อง, และ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2558). การจัดการชุมชนทางการเมือง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(2), 223-232.
- วิทยา ชินบุตร. (2559). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนสู่การจัดตั้งพรรคการเมือง. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 2(3), 93-97.
- ศันสนีย์ อินสาร, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว, สุชาติ อุปปินใจและ ประเวศ เวชชะ. (2562). รูปแบบการบริหารและจัดการเครือข่ายการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ (ศูนย์วิจัยปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน) เพื่อการสืบศิลป์แผ่นดินล้านนา. *พินเนศวรสาร*. 15(1), 129-130.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*. 6(10), 13-15.
- สุภิญญา แสนศรีจันทร์, พวงเพ็ญ ชูณหปราณ. (2547). ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย. *มหาวิทยาลัยมหิดลและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 10(1), 40-45.
- สมชัย แสนภูมิ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ญัฐพงศ์ ยโส. (2562). นักศึกษากับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในวัณครบรอบ 1 ปี การทำรัฐประหารของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 12(1), 1092-1095.
- สุธิดา พัฒนศรีวิเชียร. (2562). พลัของสื่อสังคมกับการขับเคลื่อนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 27(53), 134-137.
- อภิญา ฉัตรข้อฟ้า. (2563). การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*. 7(7), 2-5.

